

Ustekinumabi-lääkeohje tulehduksellisissa suolistosairauksissa

Stelara®

Vaikutustapa

- Suolitulehduksissa ustekinumabia käytetään keskivaikean tai vaikean tulehduksen hoitoon silloin, kun vaste tavanomaiselle lääkitykselle tai TNF α -estäjälle on jäänyt riittämättömäksi tai teho on hävinnyt tai jos potilas ei ole sietänyt näitä hoitoja mm. haittavaikutusten vuoksi.
- Ustekinumabi estää interleukiinien 12 ja 23 vaikutusta ja siten vähentää tulehdusta mm. tulehduksellisissa suolistosairauksissa (Haavainen paksusuolitulehdus eli colitis ulcerosa ja Crohnin tauti). Sitä voidaan käyttää myös muissa autoimmuunisairauksissa kuten psoriaasissa.

Ennen hoidon aloitusta

- Ennen hoidon aloitusta etsitään mahdollisia piileviä infektioita, jotka voisivat hoidon aikana aktivoitua. Verikokeilla poissuljetaan mm. virushepatiitit B ja C sekä HIV. Lisäksi tarkistetaan tuberkuloosin poissulkemiseksi verikokeita ja keuhkokuva.
- Hampaiden pitää olla kunnossa hoidon aikana. Yleensä hammastarkastuksessa tulee käydä jo ennen hoidon aloitusta, ellei edellisestä hammastarkastuksesta ole alle vuosi aikaa. Mikäli suolutilanne on kuitenkin niin vaikea, että hammashoitojen toteutumisesta ei ehditä odottaa ennen hoidon aloitusta, sitten hampaat hoidetaan mahdollisimman pian ustekinumabi-hoidon alkamisen jälkeen.
- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta (mm. jäykkäkouristustehoste). Voimassa olevat rokotuksensa voi tarkistaa terveyskeskuksesta. Ennen hoidon aloitusta suositellaan myös pneumokokkirokotusta, jonka sairaala Novan gastroenterologian poliklinikka tarjoaa maksutta biologisen lääkityksen käyttäjille.

Annostus

- Ensimmäinen lääkeannos annetaan suonensisäisenä infuusiona sairaalan hoitokeskuksessa.
- Sen jälkeen hoito jatkuu 8 viikon kuluttua itsepistettävällä lääkityksellä. Jatkossa potilas pistää lääkkeen 8-12 viikon välein (lääkärin ohjeen mukaisesti)
- Ennen pistohoitoon siirtymistä haetaan KELA:lta erityiskorvattavuus lääkkeelle.
- Pistoshoidon alkaessa järjestetään pistosopetus IBD-hoitajan vastaanotolla.

Sivuvaikutukset

- Ustekinumabiin liittyen yleisinä haittoina on raportoitu mm. päänsärkyä, ylähengitystieinfektioita, huimausta, vatsaoireita (ripulia, pahoinvointia, oksentelua), kutinaa, selkäkipua, lihassärkyä ja nivelkipuja.
- Infektion aikana lääkkeen annosta kannattaa lykätä eteenpäin, kunnes infektion on paranemassa ja kuume on loppunut.
- Suoneen annettaviin lääkityksiin liittyvät infuusioreaktiot sekä pistospaikan reaktiot ovat olleet melko harvinaisia.

Turvakokeet

- Turvakokeet tarkistetaan hoidon alussa ennen suonensisäistä infuusiota sekä ennen ensimmäistä ihonalaista pistosta.
- Sen jälkeen vakaassa tilanteessa turvakokeet tarkistetaan 4kk välein.

Raskaus ja imetys

- Ustekinumabin voidaan käyttää raskauden ja imetyksen aikana. Lääkettä jatketaan yleensä koko raskauden ajan.
- Jos äidille on raskauden aikana annettu ustekinumabi-hoitoa, sitten lapselle ei voi ensimmäisen 6-12 elinkuukauden aikana antaa eläviä heikennettyjä taudinaiheuttajia sisältäviä rokotteita (tuhkarokko-, hinkuyskä-, vihuriokkorokotteet (=MPR) sekä rotavirusrokote). MPR rokote voidaan antaa myöhemmin.

Rokotukset

- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta.
- Influenssa-rokote kannattaa ottaa vuosittain.
- Myös hepatiitti B- ja pneumokokki - rokotteiden ottaminen on suositeltavaa.
- Rokotukset kannattaa ajoittaa lääkennosten puoliväliin.
- **Ustekinumabi-hoidon aikana on vältettävä eläviä viruksia sisältävien rokotteiden ottoa** (BCG-, MPR-, keltakuume-, vesirokko-, vyöruusu-, oraallinen polio- ja oraallinen lavantautirokote). Mikäli em. rokotteita harkitaan, tulee ustekinumabi tauottaa noin 125vrk ennen rokotusta ja se voidaan aloittaa uudelleen 2-4 viikkoa rokotuksen jälkeen.
- **Hoidon aikana voi turvallisesti ottaa inaktivoituja mikrobeja tai antigeenin osia sisältäviä rokotteita** (Pneumokokki, Meningokokki, Haemophilus influenzae, Difteria ja tetanus (dT), Influenssarokote, Hepatiitti A ja B).
- Muiden rokotteiden osalta suositellaan keskustelemaan lääkärin kanssa.